

رابطه بین کیفیت گزارشگری مالی و پایداری با در نظر گرفتن نقش تعدیلگری رقابت در صنعت

پریسا فتح اله زاده*۱، شهلا سروری ۲

۱- نویسنده مسئول، کارشناس ارشد مالی دانشگاه ارومیه

Parisa.fatolahzadeh@gmail.com

۲- کارشناس مالی دانشگاه ارومیه

Sh.sarvari@urmia.ac.ir

چکیده

پرداختن به مسئولیت اجتماعی شرکتی (CSR) و پایداری شرکتی (CS) می تواند به عنوان یک هدف کلی سازمان برای هماهنگ کردن منافع مختلف (سهامداران و ذینفعان) با منافع بلندمدت جامعه به طور کلی توصیف شود. (امین و همکاران، ۱۳۹۷: ۷۸). هدف مسئولیت اجتماعی گنجاندن عوامل محیطی و اجتماعی در تصمیمات تجاری یک شرکت است. پژوهش از نوع توصیفی است که به بررسی کیفیت گزارشات مالی با اتکا به مدل کازنیک و حجم گزارشات پایداری با اتکا به لگاریتم طبیعی تعداد کلمات موجود در گزارشات پایداری (گزارشات هیات مدیره به مجمع عمومی صاحبان سهام مستخرج از سایت کدال) بر روی ۱۰۰ واحد تجاری پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران (به روش حذف نظام مند) در بازه زمانی ۱۳۹۵ الی ۱۴۰۰ پرداخته است. یافته ها نشان می دهد که کیفیت گزارشگری مالی بدون در نظر گرفتن اثر تعاملی آن با رقابت در صنعت رابطه معناداری با کیفیت گزارشگری پایداری ندارد، لذا هرچه نقش رقابت در صنعت شدیدتر باشد، رابطه بین این دو متغیر عنوان شده شدیدتر می شود. طبق نتایج این تحقیق عامل رقابت در صنعت که به عنوان یک عنصر حاکمیت شرکتی بیرونی، علاوه بر اینکه سبب تشدید رابطه بین کیفیت گزارشگری مالی و پایداری می شود؛ از عوامل پدید آورنده این رابطه نیز می باشد. با توجه به دستورالعمل ابلاغی سازمان بورس و اوراق بهادار مبنی بر اجبار شرکت ها بر ارائه گزارشات پایداری (۱۴۰۱)، در پژوهش های آتی می توان با بررسی سایر ابعاد مالی و غیر مالی گزارشات پایداری، شکاف موجود در این تحقیق و تحقیقات پیشین را پوشش داد.

واژگان کلیدی: کیفیت گزارشگری مالی، کیفیت گزارشگری پایداری، رقابت در صنعت

مقدمه

گزارشگری پایداری، که به ارائه اطلاعات درباره اقدامات زیست محیطی، اجتماعی و حاکمیتی شرکت ها می پردازد، امروزه به عنوان یک الزام اخلاقی و تجاری در نظر گرفته می شود و مطالعات نشان داده اند که این نوع گزارشگری می تواند به بهبود عملکرد بلندمدت شرکت ها و افزایش اعتبار برند کمک کند (کوتسانتینیس و همکاران، ۲۰۱۶).^۱ مفهوم پایداری یا مسئولیت اجتماعی شرکت به یک نگرانی مهم در مدیریت شرکت های جهانی تبدیل شده و به طور گسترده ای در بازارهای نوظهور اجرا شده است. گزارشگری این موضوع به ارتباط شرکت ها در مورد اقدامات آنها در رابطه با کارمندان، جوامع و محیط آنها اشاره دارد (تی ورماند، ۲۰۱۴).^۲ از زمان صدور ایزو ۲۶۰۰۰ در مورد پایداری و مسئولیت اجتماعی شرکت ها در سال ۲۰۱۰، اکثر شرکت های بزرگ گزارش های سالانه ای تهیه کرده اند که در آنها اطلاعات داوطلبانه مربوط به آنچه در رابطه با فعالیت های پایداری انجام داده اند را منتشر می کنند.

گزارش مالی، وضعیت اقتصادی و مالی شرکت را برای آگاهی مدیران و سهامداران منعکس می کند (مونوا و لئا، ۲۰۰۰)^۳ و در تصمیم گیری هایی که منافع سهامداران و بستانکاران باید مدنظر قرار گیرد، نقشی اساسی دارد. شرکت ها در گزارش های سالانه خود یا اسناد تکمیلی، موضوعاتی همچون حاکمیت شرکتی، سرمایه فکری و مسئولیت اجتماعی شرکتی (CSR) را مورد توجه قرار داده و اطلاع رسانی می کنند. اطلاعات اجتماعی و زیست محیطی می توانند برای ذینفعان مالی ارزشمند باشند (رورت، ۲۰۰۹)^۴ و گزارش مسئولیت اجتماعی شرکتی مهم ترین ابزار ارتباطی در زمینه تأثیرات زیست محیطی شرکت محسوب می شود. (مارتینز فررو و همکاران، ۲۰۱۳)^۵ گزارشگری مالی با کیفیت می تواند به کاهش عدم تقارن اطلاعاتی و بهبود اعتماد سرمایه گذاران منجر شود، در حالی که گزارشگری پایداری به سازمان ها کمک می کند تا به مسئولیت های اجتماعی و محیطی خود عمل کنند و به دنبال ایجاد ارزش پایدار باشند (ایکلزو کارزوس، ۲۰۱۸)^۶.

بر اساس تحقیقات اخیر، رقابت در صنعت می تواند یک عامل کلیدی در تعیین کیفیت گزارشگری مالی و پایداری باشد. برخی پژوهش ها نشان می دهند که در صنایع با رقابت بالا، شرکت ها به دلیل فشارهای رقابتی ممکن است تمایل بیشتری به ارائه گزارشات دقیق تر و شفاف تر داشته باشند تا اطمینان حاصل کنند که اطلاعات قابل اعتماد به بازار ارائه می دهند (جونز و هیلر، ۲۰۱۷)^۷.

در مقابل، در صنایع کمتر رقابتی، شرکت ها ممکن است انگیزه کمتری برای بهبود کیفیت گزارشگری مالی و پایداری داشته باشند، زیرا در این صنایع، شفافیت کمتری از سوی ذینفعان مورد انتظار است (سالیوان و آدام، ۲۰۱۹)^۸. تحقیقات نشان داده اند که رقابت در صنعت می تواند انگیزه ای برای ایجاد استانداردهای بالاتر گزارشگری پایداری فراهم کند، به ویژه در صنایعی که فشارهای اجتماعی و محیطی بیشتری دارند (لو و همکاران، ۲۰۲۰)^۹. در این صنعت ها، شرکت ها به منظور حفظ جایگاه خود در

1 Kotsantonis.

2 T-Vermander.

3 Moneva & Llana.

4 Reverte

5 Martínez-Ferrero

۱ Eccles & Krzus

7 Jones & Hillier

8 Sullivan & Adams

9 Sullivan & Adams

بازار و برآورده کردن انتظارات ذینفعان، به طور طبیعی تمایل دارند تا گزارشات خود را در زمینه های اجتماعی و زیست محیطی بهبود بخشند (کوهن و اسمیت، ۲۰۱۵).^{۱۰}

با وجود مطالعات موجود در زمینه کیفیت گزارشگری مالی و پایداری، هنوز پرسش های بسیاری در مورد تعاملات میان این دو و نقش متغیرهایی همچون رقابت در صنعت در این رابطه وجود دارد. این سوال که چگونه رقابت در صنعت می تواند به عنوان یک عامل تعدیلی در ارتباط بین کیفیت گزارشگری مالی و پایداری عمل کند، هنوز به طور کامل پاسخ داده نشده است. بررسی های موجود در حوزه رقابت صنعتی و تأثیر آن بر گزارشگری پایداری و مالی به طور عمده بر اثرات رقابتی بر گزارشگری مالی تمرکز داشته اند، اما تأثیرات رقابت بر گزارشگری پایداری کمتر مورد توجه قرار گرفته است. همچنین، در برخی مطالعات، تأثیر رقابت در صنایع مختلف بر کیفیت گزارشگری مالی و پایداری به وضوح شفاف نشده است. در نتیجه، نیاز به پژوهش هایی وجود دارد که این شکاف ها را پر کنند و به بررسی دقیق تری از تعاملات میان این سه متغیر (رقابت، کیفیت گزارشگری مالی و گزارشگری پایداری) بپردازند. از این رو هدف این پژوهش بررسی تأثیر کیفیت گزارشگری مالی بر کیفیت گزارشگری پایداری شرکت ها با نقش تعدیگری رقابت در صنعت می باشد. انجام این پژوهش از نظر تئوری، به گسترش نظریه های حسابداری و مدیریت، از جمله نظریه نمایندگی، مشروعیت، افشا، و ذینفعان کمک می کند و شکاف های موجود در پژوهش های مرتبط را پر می کند و نیز از نظر عملی، این پژوهش می تواند راهنمایی ارزشمندی برای مدیران، سرمایه گذاران، سیاست گذاران، و شرکت ها باشد تا استراتژی های بهتری برای گزارشگری مالی و پایداری در شرایط رقابتی اتخاذ کنند

روش تحقیق

این تحقیق از لحاظ طبقه بندی بر مبنای هدف از نوع کاربردی است و از لحاظ ماهیت و روش توصیفی همبستگی می باشد. روش از نوع رگرسیونی و همبستگی می باشد. برای جمع آوری اطلاعات از روش کتابخانه ای و اسنادکاوی استفاده شده است. همچنین از بانک های اطلاعاتی ره آورد نوین و سایت کدال سازمان بورس اوراق بهادار استفاده شده است. برای اجرای این پژوهش، کلیه شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران به عنوان جامعه آماری در نظر گرفته شده است. قلمرو زمانی پژوهش یک دوره شش ساله از سال ۱۳۹۵ تا ۱۴۰۰ بوده و نمونه نهایی با استفاده از روش حذف سیستماتیک و اعمال محدودیت ها و با توجه به مبانی بیان شده تعداد ۱۰۰ شرکت به عنوان نمونه نهایی انتخاب گردید. برای ارزیابی مانایی متغیرها از آزمون لوین، لین و چو استفاده و نتایج آن حاکی از آن است که به جز متغیرهای کیفیت گزارشگری پایداری و کیفیت گزارشگری مالی که در سطح بدون تفاضل گیری به مانایی می رسند باقی متغیرها در سطح دوم تفاضل گیری به مانایی می رسند. برای تعیین الگوی داده ها از سه آزمون استفاده شده است. آزمون های اف لیمر، بروش - پاگان حکایت از الگوی ترکیبی دارد. برای انتخاب مدل مناسب بین اثرات ثابت و اثرات تصادفی، از آزمون هاسمن استفاده شد. در این آزمون، فرض صفر نشان دهنده کارایی و سازگاری مدل اثرات تصادفی و فرض مقابل بیانگر برتری مدل اثرات ثابت است. نتایج بدست آمده نشان داد که اختلاف معناداری میان ضرایب برآوردی دو مدل وجود دارد؛ بنابراین، فرض صفر رد و مدل اثرات ثابت به عنوان الگوی مناسب برای برآورد انتخاب گردید. به منظور برآورد ضرایب مدل اثرات ثابت، از روش حداقل مربعات معمولی (OLS) با واریانس و کوواریانس تعدیل شده بر اساس ناهمسانی واریانس و خود همبستگی استفاده شد تا اطمینان از اعتبار آماری برآوردها حاصل (بالتاجی، ۲۰۰۸).^{۱۱}

10 Cohen & Simnett
11 Baltagi, B. H 2008

یافته ها

آماره توصیفی

آماره توصیفی بیانگر اطلاعاتی در مورد پارامترهای مرکزی و پراکندگی داده های تحقیق است. طبق اطلاعات جدول ۱ کیفیت گزارشگری پایداری دارای میانگین ۳.۹۱۹ و میانه ۵.۵۱۹ است که نشان می دهد بخش قابل ملاحظه ای از واحدها فاقد یا دارای حجم پایین گزارش های پایداری هستند. در نتایجی که در جدول ارائه نشده (در پیوست آورده شده است) مشخص شد که از بین ۶۰۰ مشاهده ۳۶۵ مورد آن گزارش پایداری ارائه کرده و در عین حال ۲۳۵ مشاهده فاقد گزارش پایداری هستند. با توجه به اینکه برخی از شرکت ها فاقد چنین گزارش هایی می باشند از لگاریتم طبیعی تعداد کلمات به اضافه ۱ استفاده می شود. به این مفهوم که شرکت هایی که فاقد گزارش هستند دارای مقدار $\ln(1) = 0$ می باشند. افزون بر این مشاهده می شود که در بین ۳۶۵ گزارش پایداری میانگین متغیر کیفیت گزارشگری پایداری ۶.۴۴۲ است که نشان می دهد به طور متوسط ۶۲۸ واژه در گزارشات پایداری وجود دارند. متغیر کیفیت گزارشگری مالی دارای میانگین ۰.۱۸۵- و کمینه و بیشینه منفی است که سازگار با مبانی موجود است (بیدل و همکاران، ۲۰۰۹؛ گوماریز و همکاران، ۲۰۱۴). متغیر تعدیلگر مطالعه دارای میانگین ۰.۳۲۱ است که سازگار با منصورفر و همکاران (۱۳۹۹) می باشد. متغیرهای کنترلی نیز دارای شاخص های قابل مقایسه با مطالعات داخلی و خارجی هستند. برای نمونه متغیر اهرم مالی دارای میانگین ۰.۵۱ بوده و میانه ۰.۵۰۹ دارد که نشان از توزیع نرمال این متغیر می باشد لذا مشاهده می شود که به طور متوسط شرکت های منتخب نمونه از نسبت مساوی بدهی به حقوق صاحبان سهام در ساختار سرمایه خود استفاده می کنند. میانگین متغیر بازده بازار برابر با ۹.۱۴۸ است که عدد انحراف از معیار نسبتاً بالای آن نشان می دهد که در نمونه شرکت های با سطوح مختلف رشدی وجود دارند. متغیر بازده دارایی دارای میانگین و میانه تقریباً نزدیکی است که نشان از آن دارد که شرکت های از نظر سودآوری حسابداری تفاوت قابل ملاحظه ای ندارند. نسبت فروش به عنوان متغیر دیگر اندازه ی شرکت دارای انحراف از استاندارد نسبتاً بالایی است که همراستا با توضیح مربوط به متغیر بازده بازار می باشد. در نهایت متغیر اندازه ی شرکت با میانگین ۱۶.۶۴۶ سازگار با مطالعات داخلی است.

جدول ۱: آمار توصیفی

نماد	متغیر	میانگین	میانه	بیشینه	کمینه	انحراف از استاندارد
NONFRQ	کیفیت گزارشگری پایداری	۳.۹۱۹	۵.۵۱۹	۸.۳۳۱	۰.۰۰۰	۳.۲۵۳
FRQ	کیفیت گزارشگری مالی	-۰.۱۸۵	-۰.۱۴۲	-۰.۰۰۱	-۰.۶۳۱	۰.۱۵۵
HHI	شاخص هرفیندال-هیرشمن	۰.۳۲۱	۰.۲۵۴	۱.۰۰۰	۰.۰۶۵	۰.۲۳۰
LEVERAGE	اهرم مالی	۰.۵۱۰	۰.۵۰۹	۰.۹۷۶	۰.۰۷۹	۰.۲۲۳
MTB	بازده بازار	۹.۱۴۷	۵.۲۴۷	۸۲.۰۳۸	۰.۶۵۵	۱۲.۶۸۶
ROA	بازده دارایی	۰.۲۰۸	۰.۱۹۵	۰.۵۹۹	-۰.۱۱۶	۰.۱۶۵

۰.۸۵۲	۰.۱۱۰	۴.۱۲۴	۰.۷۵۵	۱.۰۳۵	نسبت فروش	SALES
۱.۴۸۴	۱۴.۰۳۹	۲۰.۰۷۸	۱۶.۴۲۴	۱۶.۶۴۶	اندازه شرکت	SIZE
مشاهدات	احتمال جارگ برا	آماره جارگ برا	کشیدگی	چولگی	متغیر	نماد

آماره استنباطی

رگرسیون مدل اول

جدول (۲) نتایج مربوط به تخمین مدل (۱) را نشان می دهد. طبق اطلاعات موجود، آماره ی اف در سطح اطمینان ۹۹٪ گواه قابل قبول بودن مدل بوده و آماره ی دوربین واتسون که برابر ۲.۱۶۵ است نشان از رفع مشکل خود همبستگی سریالی دارد. ضریب تعیین ۸۶.۵٪ نشان می دهد که ۸۶.۵ درصد از تغییرات کیفیت گزارشگری پایداری توسط مدل توضیح داده می شود. ضریب متغیر اصلی پژوهش مثبت ولی فاقد معنا است که نشان می دهد گرچه کیفیت گزارشگری مالی با کیفیت گزارشگری پایداری رابطه ی مثبتی دارد این رابطه معنادار نیست. چنین نتایجی در جدول همبستگی دو به دو نیز کسب شده بود، از این رو فرضیه ی اول را نمی توان رد کرد. در ارتباط با متغیرهای کنترلی، جهت ضرایب آن ها سازگار با پژوهش های پیشین است. برای نمونه بازده دارایی دارای ضریب مثبت در سطح معناداری ۹۵ درصد است که نشان می دهد واحدهایی که عملکرد مالی مناسبی دارند رغبت بیشتری بر ارائه ی گزارشات باکیفیت پایداری دارند. این یافته در مورد اندازه ی بازار که با استفاده از اتکا به حجم دارایی مشخص شده برقرار است.

جدول ۲: رگرسیون مدل اول

نماد	متغیر	ضریب	خطای استاندارد	آماره ی تی	احتمال آماره ی تی
FRQ	کیفیت گزارشگری مالی	۰.۰۷۳	۰.۲۹۹	۰.۲۴۵	۰.۸۰۷
LEVERAGE	اهرم مالی	۱.۱۴۶	۰.۵۱۲	۲.۲۴۱	۰.۰۲۷
MTB	بازده بازار	-۰.۰۰۲	۰.۰۰۵	-۰.۳۳۳	۰.۷۴۰
ROA	بازده دارایی	۱.۳۳۸	۰.۶۱۳	۲.۱۸۴	۰.۰۳۱
SALES	نسبت فروش	۰.۰۴۱	۰.۲۲۴	۰.۱۸۳	۰.۸۵۶
SIZE	اندازه شرکت	۰.۴۱۵	۰.۱۷۵	۲.۳۷۱	۰.۰۲۰
Intercept	عرض از مبدا	-۲.۷۷۰	۳.۶۰۸	-۰.۷۶۸	۰.۴۴۵
AR(۱)	اتورگرسیو مرتبه اول	۰.۹۰۲	۰.۰۲۲	۴۰.۲۱۱	۰.۰۰۰

ضریب تعیین

۰.۸۶۵

ضریب تعیین تعدیل شده

۰.۸۶۳

آماره ی اف

۴۵۲.۳۲۶

احتمال آماره ی اف

۰.۰۰۰

آماره ی دوربین واتسون

۲.۱۶۵

تعداد مشاهدات

۶۰۰

رگرسیون مدل دوم

در نهایت جدول (۳) خروجی تخمین مدل (۲) را نشان می دهد که به منظور ارزیابی فرضیه ی دوم است. طبق اطلاعات موجود و با اتکا به آماره ی اف و دوربین واتسون، کلیت مدل قابل قبول بوده و از مشکل همبستگی سریالی رنج نمی برد. در عین حال ضریب تعیین مدل از ۸۶.۵٪ در جدول (۸) به ۹۱.۴٪ تغییر یافته است که نشان می دهد در نظر گرفتن متغیر شاخص هرفیندال -

هیرشمن و اثر تعاملی آن با کیفیت گزارشگری مالی سبب افزایش توان توضیح دهنده تغییرات کیفیت گزارشگری پایداری شده است. در ارتباط با اثر مستقیم رقابت بر صنعت بر کیفیت گزارشگری پایداری می توان دریافت که شاخص هرفیندال-هیرشمن که عکس رقابت در صنعت را نشان می دهد دارای ضریب منفی و معناداری در سطح اطمینان ۹۵٪ است لذا سطوح پایین (بالای) شاخص هرفیندال-هیرشمن (رقابت در صنعت) با سطوح بالای کیفیت گزارشگری پایداری همراه است. این تایید کننده ی تئوری سیگنال دهی است. در نهایت، ضریب اثر تعاملی که منفی و معنادار است نشان می دهد که سطوح بالای (پایین) شاخص هرفیندال-هیرشمن (رقابت در صنعت) سبب تقویت (تضعیف) رابطه ی بین کیفیت گزارشگری مالی و پایداری می شود. به عبارتی، هرچه رقابت در صنعت شدیدتر باشد شدت رابطه ی بین کیفیت گزارشگری مالی و پایداری بیشتر می شود.

جدول ۳: رگرسیون مدل دوم

نماد	متغیر	ضریب	خطای استاندارد	آماره ی تی	احتمال آماره ی تی
FRQ	کیفیت گزارشگری مالی	۰.۳۹۳	۰.۰۹۴	۴.۱۷۴	۰.۰۱۴
HHI	شاخص هرفیندال-هیرشمن	-۳.۹۰۲	۱.۰۰۸	-۳.۸۷۱	۰.۰۱۸
FRQ×HHI	اثر تعاملی	-۲.۱۷۰	۰.۵۲۴	-۴.۱۴۱	۰.۰۱۴
LEVERAGE	اهرم مالی	۰.۵۴۲	۰.۵۶۷	۰.۹۵۷	۰.۳۹۳
MTB	بازده بازار	-۰.۰۰۱	۰.۰۰۶	-۰.۲۱۳	۰.۸۴۲
ROA	بازده دارایی	۱.۱۳۷	۰.۴۵۴	۲.۵۰۵	۰.۰۶۶
SALES	نسبت فروش	۰.۰۷۴	۰.۲۰۰	۰.۳۷۰	۰.۷۳۰
SIZE	اندازه شرکت	۰.۴۵۰	۰.۱۲۴	۳.۶۲۱	۰.۰۲۲
Intercept	عرض از مبدا	-۲.۸۱۰	۲.۴۳۲	-۱.۱۵۵	۰.۳۱۲
AR(۱)	اتورگرسیو مرتبه اول	۰.۵۰۱	۰.۱۱۰	۴.۵۳۱	۰.۰۱۱
	ضریب تعیین			۰.۹۱۴	
	ضریب تعیین تعدیل شده			۰.۸۹۰	
	آماره ی اف			۳۸.۴۸۲	
	احتمال آماره ی اف			۰.۰۰۰	
	آماره ی دوربین واتسون			۲.۱۸۳	
	تعداد مشاهدات			۶۰۰	

بحث و نتیجه گیری

شرکت ها به منظور کسب مشروعیت و شهرت در مسائل مربوط به اجتماع، محیط زیست و حقوق بشر سرمایه گذاری می کنند. از این رو مدیران شرکت ها با ایجاد مشروعیت و شهرت در جامعه به دنبال حداکثر سازی سود و افزایش ارزش شرکت می باشند. شرکتی که به صورت مؤثر رهبری می شود، طرفدار اصول اخلاقی است، به حاکمیت مسئولیت اجتماعی و الزامات زیست محیطی متعهد است و می تواند در ایجاد ارزش شرکت در بلندمدت، پایدار باشد (امین و همکاران، ۱۳۹۷: ۷۶).^{۱۴} مطالعات و تحقیقات گسترده در سطح بین الملل بیانگر این بود که اکثر مدیران ارشد بر این اعتقادند که نشان دادن پایداری شرکت در سودآوری فعالیت های شرکت تأثیر بسزایی دارد. افشای اطلاعات پایداری بخش مهمی از روش ارتباط شرکت ها با

^{۱۴} امین، وحید؛ فغانی ماکرانی، خسرو؛ ذبیحی رزین کلایی، علی. (۱۳۹۷)

ذی نفعانشان است. شرکت ها باید در مقابل اثرات مثبت و منفی وارد شده به اقتصاد، اجتماع و محیط مسئول باشند. هدف نهایی این امر برقرار ساختن توازن بین کارایی اقتصادی، آسایش عمومی و نگهداری از محیط است.

در گذشته سازمان ها با استفاده از روش های سنتی حسابداری قادر بودند تا ارزش و اندازه عوامل تولید خود را به طور کامل محاسبه کنند، امروزه این روش ها دیگر دارای کارایی لازم نیستند. این مسئله که عملکرد مالی شرکت به عنوان نبض هر سازمان باید از سلامت و دقت بالایی برخوردار باشد، در دوره های اخیر اهمیت بیشتری یافته است. روش ها و فرایندهای ناصحیح عملکرد و مقررات نسنجیده، مانند قلب نارسای یک بیمار، پیکره سازمان را مریض کرده و ادامه حیات آن را متزلزل می سازد. با توجه به نقش و اهمیت مطالب مطرح شده، هدف شرکت باید بهبود عملکرد خویش باشد لذا بررسی عواملی که شرکت را ترغیب به گزارشگری پایداری می کند از اهمیت زیادی برخوردار است که در این پژوهش اهمیت این موضوع مورد ارزیابی قرار گرفت.

با تکیه بر تئوری های سیگنال دهی عنوان شد که واحدهایی که از کیفیت گزارشگری مالی کم (زیاد) برخوردارند، محتملاً کیفیت گزارشگری پایداری کم (زیادی) نیز خواهند داشت. تئوری سیگنال دهی پیشنهاد می کند که واحد تجاری صرفاً برای برتری خود اقدام به گزارشگری مالی با کیفیت نمی کند بلکه گزارشگری پایداری با کیفیت تری را نیز برای این منظور به کار می گیرد. لذا پیش بینی شد، رابطه مثبت و معناداری بین کیفیت گزارشگری مالی و پایداری برقرار است. از طرفی، همانطور که در متن استانداردهای بارها بدان اشاره شده، چنین می توان دریافت که آیتم های مورد نیاز برای افشا بستگی به صنعت متغیر است. بدین معنا که، یک واحد مستقر در صنعت نفت و گاز موارد بیشتر و متفاوت تری نسبت به یک واحد فعال در حوزه صنعت فناوری گزارش می کند.

لذا، در گام دوم بررسی شد که تفاوت رقابت در صنعت چه اثری بر رابطه ی فوق دارد؟ تئوری سیگنال دهی در این باره نیز معتقد است که گرایش واحد تجاری برای اثبات برتری خود ناشی از رقابت و پیشی گرفتن از رقبای است. در این بین، در ادبیات مربوط به مسائل پایداری بارها به نقش با اهمیت رقابت در صنعت تاکید شده است (دوپیره و ام زالی، ۲۰۱۸؛ لانگ و همکاران، ۲۰۲۰؛ جیا، ۲۰۲۰).^{۱۵} از این رو با ادغام بحث اهمیت صنعت در حوزه ی گزارشگری پایداری و رقابت در صنعت در تئوری سیگنال دهی، هرچه رقابت در صنعت بیشتر باشد این می تواند به عنوان یک عامل حاکمیت شرکتی بیرونی واحد تجاری را ترغیب به گزارشگری پایداری با کیفیت تری بکند.

بنابراین چنین پیش بینی شد که رقابت در صنعت که به عنوان یک عنصر حاکمیت شرکتی بیرونی است، سبب تشدید رابطه ی بین کیفیت گزارشگری مالی و پایداری می شود.

برای بررسی پیش بینی های مطرح شده، نخست متغیر کیفیت گزارشگری مالی با اتکا به مدل کازنیک^{۱۶} (۱۹۹۹) و متغیر کیفیت گزارشگری پایداری با استفاده از حجم گزارشات مسئولیت اجتماعی محاسبه شدند. برای محاسبه ی رقابت در صنعت نیز از تمرکز صنعت یا شاخص هرفیندال-هیرشمن بهره گرفته شد.

نتایج بررسی ها نشان داد که خود کیفیت گزارشگری مالی بدون در نظر گرفتن اثر تعاملی آن با رقابت در صنعت رابطه ی معناداری با کیفیت گزارشگری پایداری ندارد. اما، در بررسی نقش رقابت در صنعت مشخص شد که هرچه رقابت شدیدتر باشد، رابطه ی بین این دو متغیر عنوان شده شدیدتر می شود لذا همسو با تئوری سیگنال دهی و مطالعات نوروزی و همکاران (۱۴۰۱)^{۱۷} و ضیا و

¹⁵ Dupire, M., & M'Zali, B. (2018) - Long, W., Li, S., Wu, H., & Song, X. (2020) - Jia, X. (2020)

¹⁶ Kasznik

¹⁷ نوروزی، محمد؛ مالدار، علیرضا؛ دهقان، خلیل (۱۴۰۱)

همکاران (۱۳۹۹)^{۱۸} چنین می توان نتیجه گرفت که در صناعی که رقابت شدیدی وجود دارد، واحدهای تجاری برتر رغبت بیشتری برای چنین کارهای داوطلبانه ای از خود نشان می دهند. این یافته هم راستا با مطالعات کاردان و همکاران (۱۳۹۸)^{۱۹} می باشد. با عنایت به اینکه این پژوهش سبب گسترش مبانی ادبیات پایداری و حاکمیت بیرونی می شود، پیشنهادات می گردد:

(۱) پژوهشگران در حوزه ی عملکرد پایداری و نیز گزارشگری آن باید توجه لازم را به امر رقابت در صنعت معطوف کرده و اثر آن را در مدل های خود کنترل کنند.

(۲) پژوهشگران در مطالعات آتی می توانند اثر ابعاد دیگر حاکمیتی؛ عوامل درون سازمانی (چرخه عمر شرکت، مدیریت سرمایه در گردش، کارایی سرمایه گذاری و شدت تحقیق و توسعه) و عوامل برون سازمانی (مدیریت ریسک و استراتژی تجاری) که تأثیر مثبت و معنی داری بر عملکرد پایداری شرکت ها دارند (مژگان کرمی و همکاران ۲۰۱۴۰۳). در نهایت پیشنهادات مربوط به دنیای تجارت بدین شرح است که واحدهای تجاری باید دقت داشته باشند که عواملی خارجی چون میزان رقابت در صنعت می تواند در میزان گرایش واحدهای برتر به ارائه ی گزارشات باکیفیت تر پایداری تأثیر بگذارد لذا توجه به این امر برای جا نماندن از کسب مزیت رقابتی اهمیت ویژه ای دارد. لذا، واحدهایی که در صنایع با رقابت شدید فعالیت دارند برای آن که بتوانند مزیت رقابتی کسب کنند بهتر است از اقدامات داوطلبانه همچون گزارشگری پایداری با کیفیت استفاده کنند. این پژوهش دارای محدودیت هایی است که نیاز است در مطالعات آتی در نظر گرفته شوند. محدودیت اصلی این مطالعه در ارتباط با اثر ویژگی های کلان اقتصادی می باشد. با توجه به مشکلات شدید تورمی در چند سال اخیر در کشور ایران به نظر می رسد نیاز باشد که اثر تورم در مدل های استفاده شده در این مطالعه کنترل شده و فرضیات دوباره ارزیابی شوند.

منابع

- ارواحی، سمانه؛ رجاییزاده هرنیدی، احسان (۱۴۰۱). بررسی تأثیر حاکمیت شرکتی و کیفیت حسابرسی داخلی بر کیفیت گزارشگری مالی، فصلنامه رویکردهای پژوهشی نوین در مدیریت و حسابداری، سال ششم، شماره ۵، ۸۴ - ۳۹.
- امین، وحید؛ صالح نژاد، سید حسن. (۱۳۹۹). تأثیر عملکرد پایداری شرکت بر ارزش افزوده اقتصادی در طی چرخه عمر شرکت. دانش حسابداری مالی، ۷(۲)، ۳۰-۱.
- امین، وحید؛ فغانی ماکرانی، خسرو؛ ذبیحی رزین کلایی، علی. (۱۳۹۷). مطالعه رابطه بین شرکت های دولتی، ابعاد عملکرد پایداری شرکتی و ارزش شرکت. حسابداری دولتی، ۴(۲)، ۷۵-۹۲.
- قردان، احسان؛ رضایی، فرزین؛ (۱۴۰۳). فرامطالعه ای بر گزارشگری پایداری شرکت در پژوهش های حسابداری و حسابرسی ایران. نشریه علمی حسابداری و منافع اجتماعی، دوره ۱۴، شماره ۲ - شماره پیاپی ۵۳.
- ضیا، فرناز؛ وکیلیر، حمیدرضا؛ صراف، فاطمه (۱۳۹۹). تأثیر گزارشگری پایداری بر کاهش عدم تقارن اطلاعاتی شرکتهای پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران، نشریه علمی حسابداری مدیریت، سال سیزدهم، شماره ۴۶.
- کاردان، بهزاد؛ ودیعی نوقایی، محمدحسین؛ امیدفر، مهدی (۱۳۹۸). رابطه غیرخطی رقابت بازار محصول و کیفیت گزارشگری مالی، پژوهش های حسابداری مالی و حسابرسی، سال یازدهم، شماره ۴۱، ۱۷۷-۱۹۵.

¹⁸ ضیا، فرناز؛ وکیلیر، حمیدرضا؛ صراف، فاطمه (۱۳۹۹)

¹⁹ کاردان، بهزاد؛ ودیعی نوقایی، محمدحسین؛ امیدفر، مهدی (۱۳۹۸)

²⁰ کرمی، مژگان؛ غیاثوند، علیرضا؛ همت فر، محمود (۱۴۰۳)

- کریمی، مژگان؛ غیاثوند، علیرضا؛ همت فر، محمود (۱۴۰۳). واکاوی مولفه های موثر بر عملکرد پایداری شرکت ها با استفاده از تکنیک تحلیل عاملی تاییدی. نشریه علمی حسابداری و منافع اجتماعی، دوره ۱۴، شماره ۴ - شماره پیاپی ۵۵.
- کیانی، علی؛ شاکرمی، سعدی (۱۴۰۱). بررسی تأثیر گزارشگری پایداری زیست محیطی بر تلاش حسابرس و کیفیت حسابرسی در شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران، فصلنامه چشم انداز حسابداری و مدیریت، دوره ۵، شماره ۶۵، ۷۴-۸۹.
- منصورفر، غلامرضا؛ جودی، سمیرا؛ پورسلیمان، احسان (۱۳۹۹). نقش تعدیلگری ابعاد درونی و بیرونی حاکمیت شرکتی بر رابطه بین عدم تقارن اطلاعاتی و کارایی سرمایه گذاری. تحقیقات مالی، دوره ۲۲، شماره ۲، ۲۲۷-۲۴۸.
- نصیری، محمود؛ قائمی، محمدحسین (۱۳۹۹). افزایش سرمایه و کیفیت گزارشگری مالی. نشریه دانش حسابداری، دوره ۱۱، شماره ۳ - شماره پیاپی ۴۲.
- نوروزی، محمد؛ مالدار، علیرضا؛ دهقان، خلیل (۱۴۰۱). کمیته حسابرسی، کیفیت گزارشگری مالی و افشای مسئولیت اجتماعی، مطالعات مدیریت و حسابداری، دوره هشتم، شماره ۱، ۱-۱۵.

Al-Shaer, Habiba. "Sustainability reporting quality and post-audit financial reporting quality: Empirical evidence from the UK." *Business Strategy and the Environment* 29, no. 6 (2020): 2355-2373.

Amin, Vahid; Faghani Makrani, Khosrow; Zabihi Razin Kalaei, Ali. (2017). Studying the relationship between public companies, dimensions of corporate sustainability performance and company value. *Government Accounting*, 4(2), 75-92 (in Persian).

Amin, Vahid; Saleh Nejad, Seyyed Hassan. (2019). The effect of the company's sustainability performance on economic added value during the company's life cycle. *Knowledge of financial accounting*, 7(2), 1-30 (in Persian) .

Anderson, E. Jaimovich, N. (2012). Asymmetric Cost Behavior. *Recent Researches in Business*, Vol. 102, Pp. 152-168.

arvahi, Samaneh; Rajaizadeh Harandi, Ehsan (1401). Investigating the effect of corporate governance and internal audit quality on the quality of financial reporting, *New Research Approaches in Management and Accounting Quarterly*, 6th year, number 5, 39-84(in Persian).

Baltagi, B. H.. (2008). *Econometric analysis of panel data* (Vol. 4). Chichester: Wiley.

Biddle, G. C., Hilary, G., & Verdi, R. S. (2009). How does financial reporting quality relate to investment efficiency? *Journal of Accounting and Economics*, 48(2-3), 112-131. <https://doi.org/10.1016/j.jacceco.2009.09.001>

Burke, J., Hoitash, R., Hoitash, U. (2019). Auditor response to negative media coverage of client environmental, social, and governance practices. *Accounting Horizons*, 33(3), 1-23.

Callen, J. L., Chen, F., Dou, Y., & Xin, B. (2016). Accounting conservatism and performance covenants: a signaling approach. *Contemporary Accounting Research*, 33(3), 961-988.

Donkor, A., Djajadikerta, H. G., & Mat Roni, S. (2021). Impacts of combined assurance on integrated, sustainability and financial reporting qualities: Evidence from listed companies in South Africa. *International Journal of Auditing*, 25(2), 475-507.

Dupire, M., & M'Zali, B. (2018). CSR strategies in response to competitive pressures. *Journal of Business Ethics*, 148(3), 603-623.

Gomariz, Cutillas, Ballesta, Juan. (2014). Financial reporting quality, debt maturity and investment efficiency: Journal of Banking & Finance, 2014, vol. 40, issue C, 494-506

Francis, J., LaFond, R., Olsson, P., Schipper, K. (2005). "The market pricing of accruals quality". Journal of Accounting and Economics. Vol 39: 295-327.

Gras-Gil, Ester. , Manzano, Mercedes. , Fernandez, Joaquin. (2016). investigating the relationship between corporate social responsibility and earnings management: Evidence from Spain. Business research quarterly. Vol. 51, pp 1-11.

Grewal, J., Hauptmann, C., & Serafeim, G. (2021). Material sustainability information and stock price informativeness. Journal of Business Ethics, 171(3), 513-544.

Hope, Kristain. , Thomas, Wayne. , Vyas, Dushyantkumar. (2012). Financial Reporting Quality of U. S. Private and Public Firms.

Jia, X. (2020). Corporate social responsibility activities and firm performance: The moderating role of strategic emphasis and industry competition. Corporate Social Responsibility and Environmental Management, 27(1), 65-73.

Kardan, Behzad; Wadie Nougabi, Mohammad Hossein; Omidfar, Mehdi (2018). The non-linear relationship between product market competition and financial reporting quality, Financial Accounting and Audit Research, Year 11, No. 41, 177-195 (in Persian).

Kasznik, R. (1999). On the association between voluntary disclosure and earnings management. Journal of Accounting Research, 37(1), 57-81.

Kim, S., Yoo, J. (2022). Corporate Opacity, Corporate Social Responsibility, and Financial Performance, Finance Research Letters, Vol 49, <https://doi.org/10.1016/j.frl.2022.103118>

Kiyani, Ali; Shakarami, Saadi (1401). Investigating the impact of environmental sustainability reporting on auditor effort and audit quality in companies listed on the Tehran Stock Exchange, Accounting and Management Perspectives Quarterly, Volume 5, Number 65, 74-89 (in Persian).

Lloyd, A. E., L. S. Yip, et al. (2011). "An examination of the differences in retail service evaluation between domestic and tourist shoppers in Hong Kong." Tourism management, 32(3): 520-533.

Long, W., Li, S., Wu, H., & Song, X. (2020). Corporate social responsibility and financial performance: The roles of government intervention and market competition. Corporate Social Responsibility and Environmental Management, 27(2), 525-541.

Mansourfar, Gholamreza; Judy, Samira; Poursoleyman, Ehsan (2019). The moderating role of internal and external dimensions of corporate governance on the relationship between information asymmetry and investment efficiency. Financial Research, Volume 22, Number 2, 227-248 (in Persian).

Martínez, J., Sanchez, I. M., & Ballesteros, B. (2015). Effect of financial reporting quality on sustainability information disclosure. Corporate social responsibility and environmental management, 22(1), 45-64.

Moser, D. V., & Martin, P. R. (2012), "A Broader Perspective on Corporate Social Responsibility Research in Accounting", The Accounting Review, 87, PP. 797-806.

Nasiri, Mahmoud; Ghaemi, Mohammad Hossein (2019). Capital Increase and Financial Reporting Quality. Accounting Knowledge Journal, Volume 11, Issue 3 – Serial Number 42 (in Persian).

Nowrozi, Mohammad; Maldar, Alireza; Dehghan, Khalil (1401). Audit Committee, Financial Reporting Quality and Social Responsibility Disclosure, Management and Accounting Studies, Volume 8, Number 1, 1-15 (in Persian).

Nazari, J. A., Hrazdil, K., & Mahmoudian, F. (2017). Assessing social and environmental performance through narrative complexity in CSR reports. Journal of Contemporary Accounting & Economics, 13(2), 166-178.

Paltrinieri, A., Dreassi, A., Migliavacca, M., Piserà, S., (2020). Islamic finance development and banking ESG scores: evidence from a cross-country analysis. *Res. Int. Bus.Financ.* 51, 101100. Pinnuck, M., Ranasinghe, A., Soderstrom, N., & Zhou, J. (2021). Restatement of CSR reports: Frequency, magnitude, and determinants. *Contemporary Accounting Research*, 38(3), 2376-2416.

Prior, Diego. , Surroca, Jordi. , Tribo, Josep. (2008). Are socially responsible managers really ethical? Exploring the relationship between earnings management and corporate social responsibility. *Corporate Governance: An International Review*, Vol 16, pp 160–177.

Rezaee, Z., & Tuo, L. (2019). Are the Quantity and Quality of Sustainability Disclosures Associated with the Innate and Discretionary Earnings Quality? *Journal of Business Ethics*, 155(3), 763–78 .

Sun, Y., Lim, K., Jiang, C., and sun, J. (2010). Do males and females think in the same way?an emprical investigation on the gender differences in the web advertising evalution. *Journal of Computers in Human Behavior*, 26(6):1614-1625.

Tsang, A., Frost, T., & Cao, H. (2022). Environmental, Social, and Governance (ESG) Disclosure: A Literature Review. *The British Accounting Review*, 101149. 16.

Tsang, A., Frost, T., & Cao, H. (2023). Environmental, Social, and Governance (ESG) disclosure: A literature review. *The British Accounting Review*, 55, 101149.

Zia, Farnaz; Vakilifard, Hamidreza; saraf; Fatemeh (2019). The effect of sustainability reporting on the reduction of information asymmetry of companies listed on the Tehran Stock Exchange, *Scientific Journal of Management Accounting*, Year 13, Number 46 (in Persian).